SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.:	24/5501
Dok.nr:	25/6792
Arkiv:	FA-Q24
Saksbehandler:	Kristine Røiri
Dato:	01.03.2025

Sortland torg - foreløpig skisseprosjekt

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
PS - 049/25	Formannskapet	10.04.2025
PS - 040/25	Kommunestyret	24.04.2025

Innstilling fra Formannskapet - 10.04.2025 - 049/25
Kommunestyret vedtar:

1. Rammene beskrevet i saken skal være førende for videre prosess med mål om å opparbeide delprosjekt 1- Havneparken i 2025.

2. For å dekke de direkte kostnadene i delprosjekt 1, økes låneramme med 2.1 MNOK og reguleres inn i budsjettregulering 2-2025 . Det jobbes videre med samarbeid med næringslivet og tilskuddsordninger for å redusere bruk av lån i prosjektet.

3. Gjenbrukstorget skal gjennomføres i to byggefaser:
    a. Delprosjekt 1 - Havneparken i 2025
    b. Delprosjekt 2 - Havnetorget i 2026

4. Torget skal driftes av Sortland kommune, og det avsettes ressurser for drift og vedlikehold av Sortland torg.

5. Formannskapet ber om å holdes løpende orientert om eventuelle prinsipielle endringer i prosjektet.

6. Sortland kommune har søkt om Samfunnsutviklingsmidler til prosjektet "*Det sirkulære Sortland - fra Vesterålen til verden*". Sortland gjenbrukstorg skal gjennom uttesting og bearbeiding av gjenbruksmaterialer benyttes som pilot i dette prosjektet.

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING

Kommunestyret vedtar:

1. Rammene beskrevet i saken skal være førende for videre prosess med mål om å opparbeide delprosjekt 1- Havneparken i 2025.

2. For å dekke de direkte kostnadene i delprosjekt 1, økes låneramme med 2.1 MNOK og reguleres inn i budsjettregulering 2-2025 . Det jobbes videre med samarbeid med næringslivet og tilskuddsordninger for å redusere bruk av lån i prosjektet.

3. Gjenbrukstorget skal gjennomføres i to byggefaser:

a. Delprosjekt 1 - Havneparken i 2025
b. Delprosjekt 2 - Havnetorget i 2026

4. Torget skal driftes av Sortland kommune, og det avsettes ressurser for drift og vedlikehold av Sortland torg.

5. Formannskapet ber om å holdes løpende orientert om eventuelle prinsipielle endringer i prosjektet.

6. Sortland kommune har søkt om Samfunnsutviklingsmidler til prosjektet "*Det sirkulære Sortland - fra Vesterålen til verden*". Sortland gjenbrukstorg skal gjennom uttesting og bearbeiding av gjenbruksmaterialer benyttes som pilot i dette prosjektet.

Kommunestyret behandling - 24.04.2025 - PS-040/25

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Alternativt forslag fra Rødt , foreslått av Christoffer Ellingsen, Rødt

(Med små ordendringer er dette lik mindretallets forslag fra FS)
Alternativt forslag (det samme fremma av mindretallet i formannskapet 10.04.25):

Saken om «PS 049/25 Sortland torg - foreløpig skisseprosjekt» utsettes til etter september 2025 og sees i sammenheng med at forprosjektet Gaia museumsbygg ferdigstilles, og da skal kommunestyret vedta om prosjektet termineres eller videreføres.
Begrunnelse
• I sak O 008/25 Orienteringssak - GAIA; en underveisrapportering ble det informert at forprosjektet til GAIA skal ferdigstilles i september 2025 og da skal kommunestyret gjøre et vedtak om prosjektet termineres eller går videre i et hovedprosjekt. Torget må sees i sammenheng med Gaia museumsbygg
• Det må legges frem et bedre prisoverslag for prosjektet Sortland torg som også inkluderer eventuelt erverv av eiendom og interntid.
• Sortland kommune står i en økonomisk krevende tid der man står overfor store investeringer fremover og et negativt netto driftsresultat for 2024. Dette krever en hardere økonomisk prioritering

Tilleggsforslag fra Rødt, foreslått av Christoffer Ellingsen, Rødt

Betegnelsen på parkskissen på Sortland torg på dette stadiet i prosjektet skal være Torgparken. Den øvre delen av området skal betegnes Torget.

Alternativt forslag til innstilling fra Grete Ellingsen, H, foreslått av Grete Ellingsen, Høyre

1. Sortland torg har vært løftet frem som et viktig prosjekt for byfornyelse, styrking av bolyst og forskjønning av sentrum. Et attraktivt torg er en sentral del av arbeidet med å skape et levende og funksjonelt bysentrum for innbyggere, næringsliv og besøkende.
   Prosjektet med nytt torg skal derfor gjennomføres uavhengig av hvorvidt Sortland kommune går videre med Gaia-prosjektet eller ikke. Torgprosjektet står på egne bein som et prioritert tiltak

for å utvikle sentrum i tråd med vedtatte planer som prioritering av byaksen med torget som viktigste møteplass nevnt i Byplan Sortland 2015, og som den mest sentrale møteplassen på Havnepromenaden. Prosjektet skal utformet universelt og bidra til å redusere utenforskap ved å bli et møtepunkt.

2. Sortland kommune har søkt Nordland Fylkeskommune om Samfunnsutviklings midler til prosjektet "Det sirkulære Sortland -
   fra Vesterålen til verden. Sortland gjenbrukstorg er en av to piloter som gjennom uttesting og bearbeiding av gjenbruksmaterialer skal benyttes i dette prosjektet. Kommunestyret ber om man setter i gang Delprosjekt 1- Havneparken, på torget med sikte på oppstart sommeren 2025. Igangsetting av torgprosjektet forutsetter en positiv behandling av søknaden om Sirkulære Sortland i fylket. Dersom fylket ikke gir tilskudd skal det jobbes videre med annen ekstern finansiering med sikte på å gjennomføre torget i 2026.
3. For å dekke de direkte kostnadene i delprosjekt 1, økes låneramme med 1.0 MNOK og reguleres inn i budsjettregulering 2-2025. Kommunenes andel skal ikke overstige dette beløpet for Delprosjekt 1. Det jobbes videre med samarbeid med næringslivet og tilskuddsordninger for å redusere bruk av lån i prosjektet.
4. Torget skal driftes av Sortland kommune, og det avsettes ressurser for drift og vedlikehold av Sortland torg. '
5. Formannskapet ber om å holdes løpende orientert om eventuelle prinsipielle endringer i prosjektet. Byplanen åpner opp for frikjøp av lekeplasser i byggeprosjekt i sentrum på Torget, men kun hvis området er opparbeidet. Mulighetene for frikjøp av lekeplasser og finansiering av opparbeidelse av torget. forelegges politisk nivå som egen sak.

Formannskapets innstilling og alternativt forslag fra Høyres representant Grete Ellingsen ble ikke votert over.

Votering:

Alternativt forslag fra Rødt vedtatt;
13 stemmer for (6 H, 2 FRP, 2 SP, 1 MDG, 2 Rødt)
12 stemmer mot (6 H, 4 AP, 1 SV, 1 Uavhengig)

Tilleggsforslag fra Rødt falt;
6 stemmer for (2 SP, 1 MDG, 2 Rødt, 1 SV)
19 stemmer mot (12 H, 2 FRP, 4 AP, 1 Uavhengig)

Kommunestyret PS - 040/25 VEDTAK:
(Med små ordendringer er dette lik mindretallets forslag fra FS)
Alternativt forslag (det samme fremma av mindretallet i formannskapet 10.04.25):

Saken om «PS 049/25 Sortland torg - foreløpig skisseprosjekt» utsettes til etter september 2025 og sees i sammenheng med at forprosjektet Gaia museumsbygg ferdigstilles, og da skal kommunestyret vedta om prosjektet termineres eller videreføres.
Begrunnelse
• I sak O 008/25 Orienteringssak - GAIA; en underveisrapportering ble det informert at forprosjektet til GAIA skal ferdigstilles i september 2025 og da skal kommunestyret gjøre et vedtak om prosjektet termineres eller går videre i et hovedprosjekt. Torget må sees i sammenheng med Gaia museumsbygg
• Det må legges frem et bedre prisoverslag for prosjektet Sortland torg som også inkluderer eventuelt erverv av eiendom og interntid.
• Sortland kommune står i en økonomisk krevende tid der man står overfor store investeringer

fremover og et negativt netto driftsresultat for 2024. Dette krever en hardere økonomisk prioritering

Formannskapet behandling - 10.04.2025 - PS-049/25

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Forslag fra høyres repr. Beate Bø Nilsen, Einar Mårstad og SP, foreslått av Beate Bø Nilsen, Høyre

Saken om «PS 049/25 Sortland torg - foreløpig skisseprosjekt» utsettes til etter september 2025 og sees i sammenheng med at forprosjektet Gaia helsirkulære museumsbygg ferdigstilles, og da skal kommunestyret vedta om prosjektet termineres eller videreføres

Begrunnelse

- I sak O 008/25 Orienteringssak - GAIA; en underveisrapportering ble det informert at forprosjektet til GAIA skal ferdigstilles i september 2025 og da skal kommunestyret gjøre et vedtak om prosjektet termineres eller går videre i et hovedprosjekt. Torget må sees i sammenheng med Gaia helsirkulære museumsbygg
- Det må legges frem et bedre prisoverslag for prosjektet Sortland torg som også inkluderer eventuelt erverv av eiendom og interntid.
- Sortland kommune står i en økonomisk krevende tid der man står overfor store investeringer fremover og et negativt netto driftsresultat for 2024. Dette krever en hardere økonomisk prioritering

Kommunedirektør Trond Stenhaug redegjorde for saken.

(Vedlegg)

Votering
Utsettelsesforslaget falt:
4 stemmer for (2 H, 1 FRP, 1 SP)
5 stemmer mot (3 H, 1 AP, 1 SV)

Votering:
Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

Formannskapet PS - 049/25 VEDTAK:
Kommunestyret vedtar:

1. Rammene beskrevet i saken skal være førende for videre prosess med mål om å opparbeide delprosjekt 1- Havneparken i 2025.

2. For å dekke de direkte kostnadene i delprosjekt 1, økes låneramme med 2.1 MNOK og reguleres inn i budsjettregulering 2-2025 . Det jobbes videre med samarbeid med næringslivet og tilskuddsordninger for å redusere bruk av lån i prosjektet.

3. Gjenbrukstorget skal gjennomføres i to byggefaser:
    a. Delprosjekt 1 - Havneparken i 2025
    b. Delprosjekt 2 - Havnetorget i 2026

4. Torget skal driftes av Sortland kommune, og det avsettes ressurser for drift og vedlikehold av Sortland torg.

5. Formannskapet ber om å holdes løpende orientert om eventuelle prinsipielle endringer i prosjektet.

6. Sortland kommune har søkt om Samfunnsutviklingsmidler til prosjektet "*Det sirkulære Sortland - fra Vesterålen til verden*". Sortland gjenbrukstorg skal gjennom uttesting og bearbeiding av gjenbruksmaterialer benyttes som pilot i dette prosjektet.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN
Formannskapet vedtok følgende i f-sak 156/24 den 17.11.2024:

- *Saken om skisseprosjekt for torget tas til orientering. Kommunedirektøren kommer tilbake til formannskapet når endelig forslag foreligger.*

- *Vedtak i k-sak 039/24 om etablering av lekeplass med gummidekke på torget tas ikke opp som en separat sak, men sees i sammenheng med skisseprosjekt for torget.*

- Når endelig forslag foreligger skal det legges ved et kostnadsoverslag for gjennomføring. En plan for gjennomføring kan vise et, eller flere byggetrinn.
- Det må drøftes hensynet til aktuelle grunneiere/samarbeidspartnere på det aktuelle arealet
- Det må drøftes hvordan «Blåby-konseptet» kan sikres ved utvikling av torget.
- Det bør drøftes behovet for regulering, eventuelt fremmes sak om oppstart regulering.
- Kommunedirektøren står fritt til å vurderer behov for avklaringer/innspill som er nødvendig for at vi nå skal gå fra ord til handling.

Sortland torg, hjertet i blåbyen, er lite opparbeidet. Planer og prosjekter som KPS, Byplan og GNIST peker på torget som en viktig møteplass. Medvirkningsprosesser viser et klart ønske for å opparbeide torget og fylle det med innhold. Et attraktivt torg vil øke bo- og næringsattraktiviteten i Sortland og Vesterålen.

Høsten 2024 ble det gjennomført et skisseprosjekt for torget, med fokus på samarbeid og bærekraft i bred forstand. Torget sees i sammenheng med Gaia helsirkulære museumsbygg, men kan gjennomføres uavhengig av dette.

Gjenbruksmaterialer fra næringsliv og kommune er kartlagt, og torgprosjektet er videreutviklet med utgangspunkt i tilgjengelige materialer.

Prosjektet er utfordrende og nytenkende, med søkelys på sekularitet og samarbeid. Sortland torg som pilotprosjekt er en fremtidsrettet satsing, som i tillegg til å bli en levende møteplass i byens hjerte også vil bidra å ta Sortland et skritt videre inn i det grønne skiftet.

Medvirkningsprosessen viser bred støtte til prosjektet, samtidig utrykkes det skepsis til om kommunen i det hele tatt klarer å komme fra plan til handling på torget.

Selve planleggingen og opparbeidelsen av hele Sortland torg er kostnadsberegnet til 6,5 millioner kroner og forutsetter lave materialkostnader. For å ivareta økonomisk og miljømessig bærekraft har målet vært minst mulig inngrep i eksisterende infrastruktur, bruk av rest- og gjenbruksmaterialer, samarbeid med næringslivet og eksterne tilskudd.

Prosjektet anbefales gjennomført i to faser: Havneparken i 2025 og Havnetorget i 2026. For å finansiere de direkte utgiftene til prosjektering anbefaler kommunedirektøren at lånerammen økes med 2.1 mill. som tas inn i budsjettregulering 2 for 2025. for gjennomføring av delprosjekt 1 i 2025.

Kommunedirektøren vil komme tilbake med en sak om delprosjekt 2 i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2026.

FAKTA I SAKEN

BAKGRUNN OG FORANKRING

Sortland er en viktig handelsby og møteplass for regionen. Sentrum er i vekst, med flere boliger, økt turisme og næringsutvikling. Sortland torg, som er sentrumets hjerte mangler innhold og fremstår som slitent med behov for oppgradering.

Overordnede føringer.
Et samarbeid om opparbeidelse av et gjenbrukstorg svarer ut flere av FNs bærekraftsmål:
- mål 11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn
- mål 12 Ansvarlig forbruk og produksjon
- mål 13 Stoppe klimaendringene
- mål 17 Samarbeid for å nå målene

Visjonen for Regional planstrategi for Nordland 2024–2028 er «Sammen bygger vi attraktive og inkluderende lokalsamfunn».

Kommunale planer og prosjekter:

- Kommuneplanens samfunnsdel 2022 (KPS): Vektlegger gode møteplasser og opparbeidede byrom for økt bo- og næringsattraktivitet og satsing på det grønne skiftet
- Byplan Sortland (2015): Prioriterer opparbeidelse av Byaksen med torget som viktigste møteplass.
- Gaia Vesterålens museumsbygg: nytt helsirkulært signalbygg på torgpiren, der torget blir inngang og forplass med gjensidig synergieffekt.
- GNIST (2022) Nasjonalt stedsutviklingsprosjekt som anbefaler kommunen å bidra til etablering av en samarbeidsplattform og igangsette et eget prosjekt for torget
- Sortland byforening: Etablert for samarbeid mellom næringsliv, innbyggere og kommune om utvikling av et attraktivt lokalsamfunn.
- Havnepromenaden: Vedtatt satsingsområde med søkelys på fysisk opparbeidelse og innhold, der torget er kommunes bidrag og viktig målpunkt.

Politiske vedtak i saken:

- K-sak 046/24 datert 20.06.24 anbefales det videre utredning av Gaia museumsbygg på torgpiren.
- K-sak 039/24 Budsjettregulering 2/24; det blir bedt om å utrede kostnader til etablering av et lekeplassanlegg med gummidekke på torget
- FS sak 156/24 Skisseprosjekt for torget tas til orientering og det bes om at kommunedirektøren kommer tilbake med en sak som beskriver blant annet kostnader,

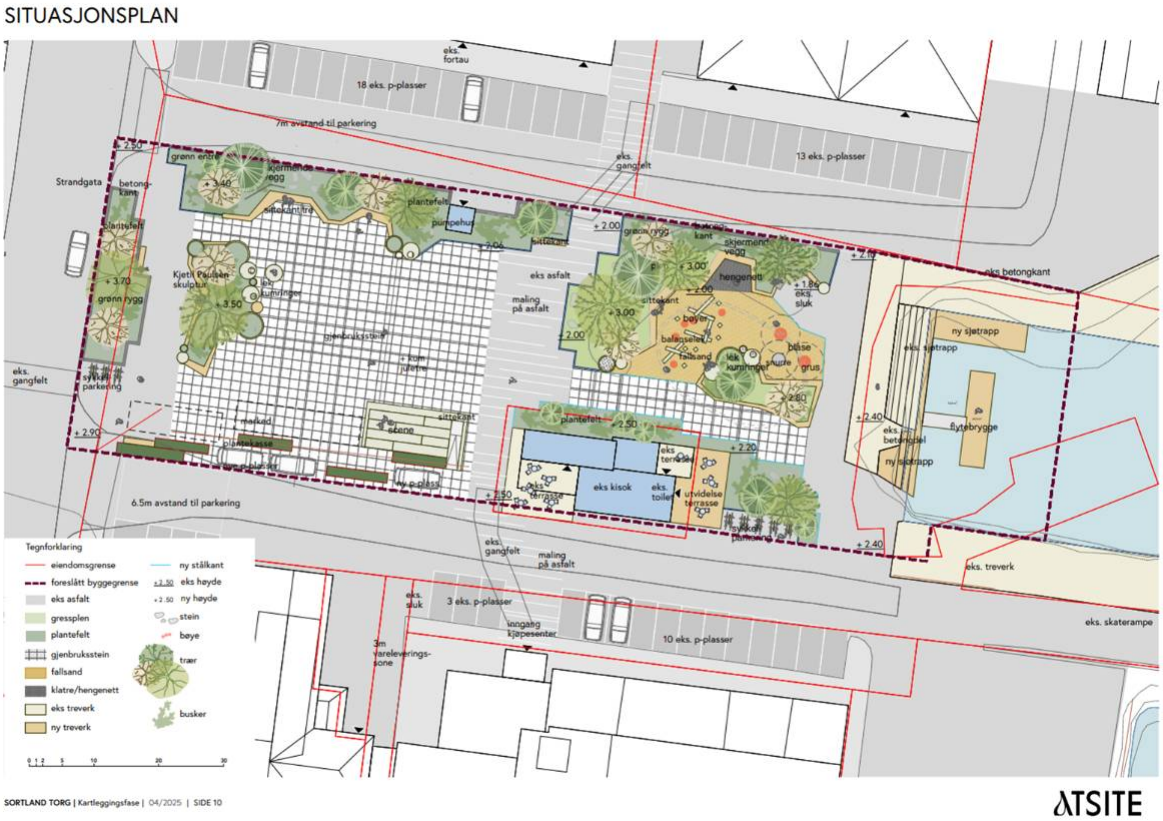
BESKRIVELSE AV PROSJEKTET

Kommunedirektøren igangsatte høsten et skisseprosjekt for torget, med mål om å undersøke mulighetene for å opparbeide et attraktivt og inkluderende torg. Prosjektet har søkelys på sosial-, økonomisk- og miljømessig bærekraft- et prosjekt der gode krefter drar I LAG for å realisere et gjenbrukstorg som kan bidra til å øke bo- og næringsattraktivitet, stolthet og eierskap og være en pilot i det grønne skiftet.

Hvorfor - hva vil man oppnå?
For å komme fra plan til handling har administrasjonen jobbet videre med utgangspunkt i at det skal gjøres minst mulig inngrep i eksisterende infrastruktur, det benyttes mest mulig rest- og gjenbruksmaterialer og det samarbeides tett med næringsliv og andre interessenter.

Målsetting for Sortland torg:

- **Møteplass for alle**: Torget skal være en attraktiv og inkluderende møteplass i Sortland: en festplass, torgplass og et sted for rekreasjon og aktiviteter for alle aldersgrupper, sommer som vinter.
- **Helhet og sammenheng**: Torget skal være stedstilpasset og sees i sin bymessige sammenheng, som byens viktigste møteplass og hjertet av sentrum. Det skal være en naturlig atkomstplass til Gaia helsirkulære museumsbygg og et viktig målpunkt på havnepromenaden, Strandgata og Byaksen.
- **I LAG:** Kommunen, Byforeningen, næringsliv og innbyggere skal samarbeide om innhold, finansiering og gjennomføring.
- **Miljømessig bærekraft**: det skal gjøres minst mulig inngrep i eksisterende torg og lokale rest- og gjenbruksmaterialer skal benyttes for å skape et sirkulært torg som viser vei mot en bærekraftig fremtid.
- **Økonomisk bærekraft**: lave materialkostnader, spleiselag, tilskudd og dugnader skal bidra til å holde kostnadene nede og muliggjøre realisering.
- **Identitet**: Torget skal bidra til forståelse for stedets historie og forsterke Blåbyen, vesterålingens raushet og vilje til å jobbe i lag om bærekraftige løsninger.
- **Kvalitet**: Anlegge skal være et funksjonelt uteanlegg med høy estetisk kvalitet og robuste materialer og løsninger.

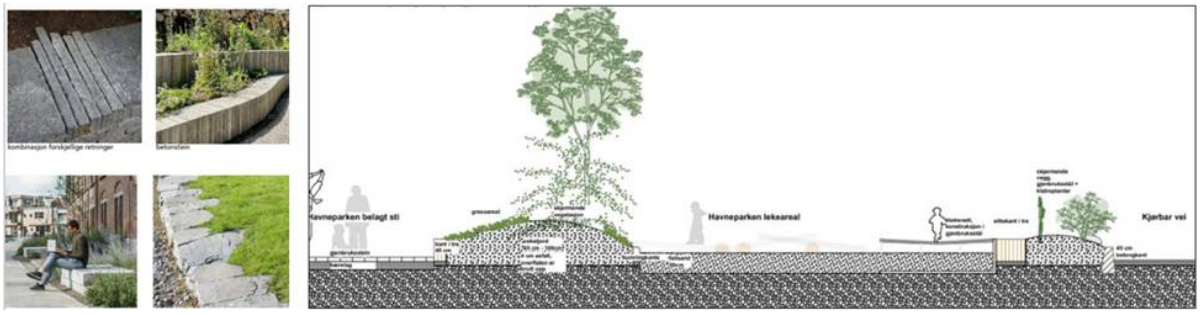
Illustrasjonen over viser skisseprosjekt for Sortland gjenbrukstorg

PROSES

Skisseprosjekt

Skisseprosjekt for torget ble utarbeidet høsten-24. Formannskapet vedtok i slutten av november-24 at man skulle kartlegge en rekke faktorer for å belyse hvordan man kan komme *fra plan til handling.* Målet har vært å bruke minst mulig ressurser for å oppnå best mulig miljømessig og økonomisk bærekraft.

En forutsetning har da vært at det skal gjøres minst mulig inngrep i eksisterende infrastruktur på torget. En oppgraving og utskifting av masser ville bety en mangedobling av kostnadene. Tiltakene er derfor planlagt med utgangspunkt i at deler av asfalten fjernes og erstattes med belegningsstein. Beplanting bygges opp som øyer og avgrenses av kanter i ulikt gjenbruksmateriale - som også benyttes som sitteplasser.

Illustrasjonen viser snitt der belegg og beplanting legges med minst mulig terrenginngrep.

Det satses på sirkularitet der det skal benyttes mest mulig rest- og gjenbruksmaterialer. Det har vært samarbeidet med næringsliv, grunneiere og innbyggere om et inkluderende gjenbrukstorg der alle føler seg velkommen.

Kartlegging og uttesting:

En materialister ble utarbeidet ihht. skisseprosjektet. Lokalt næringsliv, i hovedsak entreprenører, er forespurt om materiale, kunnskap eller mannskap som kan benyttes for opparbeidelse av

torget. Tilbakemeldingen var positiv, og tilgjengelige rest- og gjenbruksmateriale som kanter og belegningsstein hos lokale entreprenører og kommunen ble kartlagt i mars.

Atsite landskapsarkitekter registrerer gjenbruksmateriale som utgangspunkt for design.

De erfarne andskalpsarkitektene fra Atsite har vært på Sortland flere ganger for å kartlegge materialer som utgangspunkt for bearbeiding av skisseprosjektet. Det er dette som nå ligger til grunn for kostnadsberegning og gjennomføring.

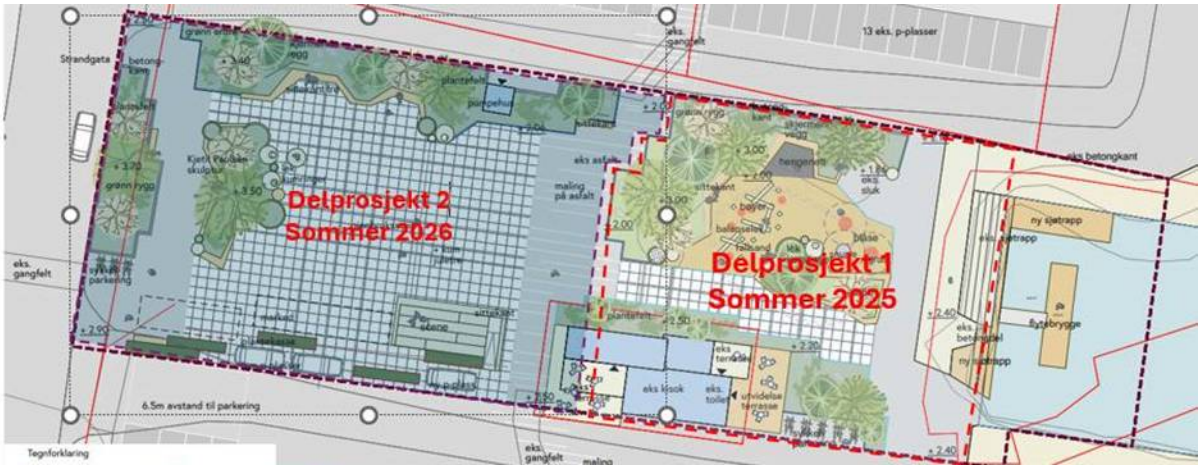
Dersom det vedtas å igangsette prosjektet, vil kartleggingen av rest- og gjenbruksmateriler fortsette. En del av den videre prosessen vil også være å teste ut hvordan gjenbruksmateriale kan bearbeides og gjenbrukes på torget.

<u>To byggetrinn</u>
Med formannskapets vedtak om å utrede hvordan vi kan komme fra plan til handling har administrasjonen sett på hvordan man kan starte opparbeidelse allerede i 2025.

Opparbeidelsen av torget bør gjøres i to byggetrinn som vil legger til rette for:
- at de planlagte arrangement på torget i sommer kan gjennomføres
- det er mulighet til å teste ut og gjøre erfaringen i -25 som er nyttige for fase 2.
- fordele de kommunale investeringene over to år
- tid til å jobbe med samarbeid og ekstern finansiering for delprosjekt 2.

- <u>Byggetrinn 1 i 2025: Delprosjekt 1. Havneparken</u>
  Havneparken ligger ned mot torghulken og er området med mest vegetasjon og aktivitet. Måler er å få etabler de grønne øyene med beplanting før sommeren slik at disse får satt seg, mens belegningsstein kan komme i aug./sept. Oppgradering av offentlig toalett og turistinformasjon er en del av dette prosjektet- noe det er stort behov for. I forhold til finansiering og fremdrift er det mulig å redusere dette prosjektet ved å utsette bygging av nedtrapping og flytebrygge.

- <u>Byggetrinn 2 i 2026</u>: <u>Delprosjekt 2. Havnetorget</u>
  For dette området mangler fremdeles noe gjenbruksmaterial som det kan jobbes videre med. Kommunedirektøren kommet tilbake til formannskapet med en sak om dette i forbindelse med budsjettforhandlingene.

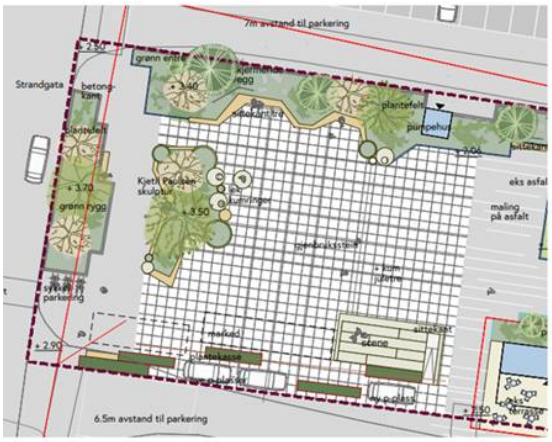
Opparbeidelse av torget anbefales å gjennomføres i to byggetrinn

INNHOLD OG UTFORMING

Torget skal oppleves som et pusterom mellom gater, bygg og parkeringsplasser i sentrum. En grønn oase som har mange ulike funksjoner, et sted der byen møtes sjøen og som man naturlig passerer gjennom.

Havnetorget

De grønne øyene bygges opp på dagens høydenivå og markerer grensen mot trafikken med en tsolid kant. Kantene på øyene er utformet med variasjon og tilbyr sitte- og lekemuligheter for aktivitet og rekreasjon. Selve torgflaten legger til rette for torgsalg og arrangement. Gjenbruksgulvet skal bli til et vev av ulike stein. Planteutvalget er variert og har som mål å skape en beplantning der plantene beskytter hverandre mot vær og vind og lager en lun rygg for oppholdssonene.

Skissene vier plantegning av Havnetorget til venstre og et glimt inn til havnetorget fra Strandgata

Havneparken

Skaper en myk kontrast til Havnetorget med skjermende øyer som har kantutforming som inviterer til opphold. Et romslig lekeareal med ulike gjenbrukte elementer stimulerer til kreativ lek. Den eksisterende sjøtrappen utvides. Torgkiosken får en større terrasse, der man også har tilgang til offentlig toalett.

Skissene vier plantegning av Havneparkent til venstre og aktivitet i parken og ned mot sjøen til høyre.

Materialbruk

Referansebildene viser hvordan vi kan benytte gjenbruksmaterialer i offentlige byrom.

Torghandel og arrangement

Handel er en viktig aktivitet som skal ivaretas videre når torget fylles med et bredere innhold. Den store åpne flaten vil fremdeles legger til rette for blomstersalg, bondens marked, politisk valgkamp og julegrantenning. Det planlegges en liten scene som kan benyttes. På sørsiden av torgplassen er det vist noen strukturer med tak, der selgere kan rigges seg til. Her kan også aktører som *Durtas smultringer* parkere med direkte kontakt til torget. Det er ikke lagt opp til at de større lastebilene skal kjøre inn på selve torgplassen, men vil de vil ha tilgang.

Rekreasjon og nok sitteplasser

Det er lagt opp til rikelig med sitteplasser i ulike soner; noen mer avskjermet, andre direkte mot torget eller lekearealet. Noen plasser vil være overdekket. Det er også lagt opp til å utvide nedtrappingen mot torghuken på den solvendte siden, som blir attraktive sitteplasser på godværsdager.

Lek og aktivitet.

I nedre del av torget er det lagt opp til lek for ulike aldersgrupper. Fiskenett og blåser kan omarbeides til lek og steder å henge, gjenbruk av kraftig trematerialer kan benyttes for balanse og klatring og snurrebrett fra kommunes lager settes opp. På gressarealene kan det tumles, spilles og slappes av. Lave høyder og gode fallunderlag skal ivaretar sikkerheten.

Isbane på torget er vurdert etter innspill. En isbane blir svært liten dersom det skal gis rom for foreslåtte aktiviteter og beplanting samt muligheten for å passere over torget i flere retninger. Antall frostdager så nært sjøen er begrenset, og en nedfrosset bane er kostnadskrevende og krever et eget dekke. Isbane er derfor ikke tatt med i forslaget.

Det er ønske om å etablere en liten flytebrygge fra nederste trappetrinn som uansett flo eller fjerde vil gi nærhet til vannet for de minste. Dette vurderes nærmere sammen med muligheten for stupe- og bademuligheter ved torget.

Frikjøp av lekeplasser.

Når Havneparken er etablert vil det være mulig for nye boligprosjekt å frikjøpe seg fra kravet til kvartalslekeplass, noe som kan være avgjørende for oppstart av enkelte boligprosjekt. Frikjøpsmidler kan benyttes til videre utvikling av torgprosjektet eller opparbeidelse av andre byrom.

Belysning.

I videreutviklig av prosjektet skal det jobbes med at ny belysning på torget som skal skape stemning og bidra til å gjøre det til en opplevelse å passere over torget i mørketiden. Mer flere ulike lyspunkt som ikke blender, men som skaper ulike soner og ivaretar intimitet, kan det gi en ekstra estetisk dimensjon til Sortland torg.

Servicetilbud:
Torget bør ha både offentlig toalett og turistinformasjon. Torgkiosken har i dag et universelt utformet toalett med atkomst fra utsiden, som står åpent for publikum i en begrenset tidsperiode av dagen. Gjennom prosjektet kan det gjøres en enkel oppgradering av dette i samarbeid med eier. Med god skilting og et moderne atkomst/låssystem vil dette gi et nytt tilbud til innbyggere og besøkende.

Det er ønskelig med en enkel informasjonstavle på torget- både for innbyggere og besøkende. Det jobbes videre med Visit Vesterålen og Byforeningen om dette.

Blåby og estetikk på torget
Gjenbrukstorget er hjertet i Den blå byen og det skal jobbes videre med hvordan dette kan integreres i prosjektet. Møblering og belysning er virkemidler som kan benyttes, det bør informeres om blåbykonseptet og skrift på blå bunn. Tekster kan innpasses i flater. Det er kartlagt flere restpaller med blå belegningsstein som skal benyttes i bygulvet.

De dyktige landskapsarkitektene Atsite skal sikre helhetlig og god estetisk utforming, noe som både er viktig og utfordrende når kostnadene skal holdes nede og det skal tas utgangspunkt i tilgjengelige gjenbruksmateriale.

Historieforteller.
Gjenbruksmaterialer fra blant annet Slakteriet, Verftet i Blokken, SMT og Betongvarefabrikken vil bidra til å fortelle noe av Sortlands historie. I tillegg vil bidrag fra fiskerinæringa og de store entreprenørene fra hele regionen være historiefortellere og vil bidra til å skape identitet og stolthet for det vi kan få til I LAG. Dette skal være en del av informasjonen og fortellingen om torget.

Medvirkning og samarbeidspartnere

Gjennom tidligere plan- og stedsutviklingsprosesser som Byplan, Samfunnsdelen og Gnist er det gjennomført grundige medvirkningsprosesser. Det gir et rikt kunnskapsgrunnlag som sammen med møter med grunneiere, Byforeningen, historielag og kommunale enheter har vært utgangspunkt for innholdet i det første skisseprosjektet.

Skisseprosjektet har vært presentert for Ungdomsrådet, Eldrerådet, RFF og Sortland havn. Grunneiere i området har blitt invitert på et informasjons- og innspills møte og tilbakemeldingen har vært svært positiv til at torget skal opparbeides. Flere grunneiere ønsket å gjøre tiltak på egen eiendom dersom torget blir oppgardert.

Medvirkningsprosessen viser bred støtte til prosjektet, samtidig utrykkes det skepsis til om kommunen i det hele tatt klarer å komme fra plan til handling på torget, da det har vært snakket om dette i mange tiår.

Byforeningen er en viktig samarbeidspartner og kan fungere som et nav i noe av kontakten mellom næringsliv, frivillige og kommune i arbeidet fremover. Prosjektet har vært diskutert i styringsgruppemøter, medlemsmøte og i foreningens Fagforum for Eiendom, entreprenør og industri (FEEI), med konstruktive innspill. Byforeningen skal bidra med å organisere arbeidet med økonomisk bidrag fra næringsliv og frivillige.

I LAG - Samarbeid er en nøkkel for å realisere prosjektet samt å skape eierskap og verdifull erfaring. Å jobbe I LAG med utradisjonelle prosesser og arbeidsformer er tidkrevende, men en forutsetning for et vellykket prosjekt. Erfaring fra Torgprosjektet kan være nyttig for fremtidige samarbeidsprosjekt.

Behovet for regulering
Gnr. 15, bnr. 1749 er avsatt til arealformålet *Park* i *Byplan* av 27.08.2025, og er regulert til reguleringsformålet *Torg* i reguleringsplan *Omregulering av Sortland torg* av 01.03.1996. Det er ikke fastsatt en detaljeringssone, som medfører at nyeste plan får forrang ved motstrid, altså Byplan.

Byplan har ikke er plankrav for de beskrevne tiltakene på Sortland torg. Derimot følger det et krav om bebyggelsesplan/detaljregulering av reguleringsbestemmelse § 4.3.31. Det vises videre i §§ 4.3.32 og

4.3.33 at «Eventuell bebyggelse skal ikke være over en etasje» og at «Bygningsrådet skal godkjenne fargesetting». Planenheten har vurdert at det ikke er hensiktsmessig med reguleringsplan da det er snakk om mindre tiltak og da de er i henhold til formål i byplan og målet om å opparbeide byrommene og fylle dem med innhold. Saksgang opp mot byggesak er igangsatt.

Som del av prosjektet er også grunnforhold blitt vurdert, og dagens fyllingsmasser som er asfalterte vurderes som stabile. Mer konkrete vurderinger vil gjøres i samsvar med NVEs veileder om sikkerhet mot kvikkleireskred 1/2019. På bakgrunn i at det er mistanker om forurensning i grunnen under torget, har prosjektet kun forholdt seg til eiendommens overflate. Hos Miljødirektoratets nettsider, og det er ikke registrert mulig forurensning på torget.

Da arbeidene kun skal foregå i torgets øvre lag er det lite sannsynlig at man støter på forurensing. Det vil uansett bli utarbeides en tiltaksplan, dersom man skulle støte på forurensing underveis i arbeidet.

Drift
En opparbeidelse av Sortland torg vil kreve øket drift og vedlikehold av planter og trær, brøyting mm. Administrasjonen mener det må sikres ressurser til dette, da torget er et viktig ansikt utad og vil ha mange brukere.

I tillegg ligger det en egen forpliktelse når kommunen inviterer eksterne til å bidra. Et innspill fra Holmøy tidligere i prosessen illustrere dette på en god måte:
«*Vi er positive til å bidra, enten det gjelder nytt utstyr eller økonomisk støtte. For å sikre at vårt bidrag gir varig verdi, ser vi det som en forutsetning at prosjektet gjennomføres i sin helhet innen en gitt tidsfrist og at det etableres en plan for vedlikehold av installasjonen.»*

Personalmessige forhold
Skisseprosjekt for torget ledes fra fagenhet Prosjekt og utvikling med bruk av egne ressurser. I tillegg samarbeides det tett med parkavdelingen som også skal bidra noe i opparbeidelsen der det er hensiktsmessig og kan tilpasses til enhetens andre oppgaver.

Økonomiske forhold
Målet har vært å holde kostnadene nede for å komme fra plan til handling. Følgende har derfor ligger til grunn i planleggingen:

- Tiltakene skal ligge på overflaten, kun asfalt freses bort, det legges ned belegningsstein og beplanting bygges oppå torget. <dersom man skulle ha skiftet ut infrastruktur og masser ville dette mangedoblet kostnadene.
- Mest mulig gjenbruk av materialer: belegningsstein, treverk, betong, metall og naturstein samt jordmasser, trær og planter samles inn, bearbeides og benyttes på torget.
- Kommunale ressurser: egen kompetanse, maskiner og materialer benyttes der det er hensiktsmessig.
- Det jobbes med søknader om tilskudd for 2025/26 fra blant annet Fylkeskommune, Samfunnsløftet mm.
- Samarbeid med Byforeningen om lokal innsamlingsaksjon til materialer og spleis

<u>Opparbeidelse:</u>
Anleggsarbeid skal gjennomføres av entreprenør gjennom offentlig anskaffelsesprosess. Prosjektet krever et tett samarbeid mellom entreprenør, planlegger og kommunen i både uttesting og gjennomføring.

Kun enkelte deler av arbeidet kan gjøres på dugnad med innbyggerne, som beplantingen, utrulling av gress, maling ol.

<u>Kostnader:</u>
I samarbeid med landskapsarkitektene og entreprenør er det gjort en grov kostnadsberegning for

prosjektering og opparbeidelse av torget som beløper seg til 5,1 MNOK. eks mva. Dette forutsetter lave kostnader knyttet til gjenbruk av materialer. Prosjektering og pilotering gjenbruksmateriale er beregnet til 0,75 MNOK.

Det anbefales at oppgradering av torget gjøres i to delprosjekt. Delprosjekt 1 - Havneparken er beregnet til ca. 50% av totalkostnadene og skal opparbeides i 2025. Delprosjekt 1 har en kostnadsramme på ca. beregnet til 3.5 MNOK. inkl mva.

Finansiering:
Kostnadene forbundet med innkjøp av blant annet belysning og beplantning er forutsatt finansiert gjennom spleis og innsamling

Kostnadsberegningen er grov og samtidig er det mange usikkerhetsfaktorer blant annet forbundet med om man får omsøkte tilskudd. Med et tak på 2.1 mill. og en eventuell reduksjon av omfanget på delprosjekt 1 vil det da likevel være mulig å gjennomføre dette.

Kommunedirektøren anbefaler at lånerammen økes med 2.1 mill. som tas inn i budsjettregulering 2 for 2025.

Dersom torget opparbeides som planlagt, kan det benyttes til frikjøp av lekeplasser for nye boliger i området rundt, for å ivareta karvet om kvartalslekeplass. En del av kostnadene kan derfor ansees som forskuttering.

Folkehelse
En opparbeidelse av torget vil være positivt både for fysisk og psykisk folkehelse. Et attraktivt byrom tilrettelagt for alle med ulike områder og aktiviteter, vil fungere som en lavterskel og inkluderende møteplass. Et attraktivt bysentrum vil med stor sannsynlighet føre til at flere går og er i aktivitet. Å gjøre ting I LAG skaper tilhørighet, stolthet og trivsel.

Klima-, miljø- og naturforhold
Sortand gjenbrukstorg har en klar miljøprofil da det skal benyttes gjenbruksmaterialer og lokale ressurser og gjøres minst mulig inngrep.

Gjenbrukstorget og "Sirkulære Sortland"
Sortland kommune har, sammen med Gaia Vesterålen søkt om i alt 6 mill. fra fykets Samfunnutviklingsmidler for de neste tre årene i prosjektet «*Sirkulære Sortland*.»

Rammene for gjenbrukstorget er utfordrende og nytenkende, både i forhold til materialtilgang, gjennomføring og samarbeid. Gjenbrukstorget er en del av prosjektet *"Sirkulære Sortland" som* tar mål av seg å bli en regional modell for hvordan sirkulær økonomi kan realiseres i praksis i bygg- og eiendomssektoren – med overføringsverdi både til offentlig og privat sektor nasjonalt. Gjennom konkrete testarenaer (Sortland torg og Visit x Gaia), strategisk samarbeid med næringslivet og tett kobling til planarbeidet for det helsirkulære Gaia-museet, skal prosjektet skape varige strukturer, metoder og kompetanse som gir effekt langt utover prosjektperiode

Kommunedirektøren mener Sortland gjenbrukstorg som pilotprosjekt er en verdifull satsing - et konkret prosjekt som bidrar til å ta Sortland inn i det grønne skiftet.

KONKLUSJON
Kommunaldirektøren anbefaler at det jobbes videre med å realisere delprosjekt 1-Havneparken i 2025 og at lånerammen økes med 2.1 mill som tas inn i budsjettregulering 2 for 2025.

Vedlegg:
Presentasjon Sortland torg - kartleggingsfase